

Волинський національний університет
імені Лесі Українки

ACTA PAEDAGOGICA VOLYNIENSES

Випуск 4

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Вітюк Валентина Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії і методики початкової освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки (*головний редактор*);

Антонюк Володимир Зіновійович, кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної освіти та соціальної роботи, Волинський національний університет імені Лесі Українки (*відповідальний секретар*);

Брушневська Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Ємчик Олександра Григорівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Красонь Катаржина (Krasoń Katarzyna), prof. dr hab, заступник декана з наукової роботи, Сілезький університет у Катовіце, Польща;

Кузава Ірина Борисівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Лякішева Анна Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Пріма Дмитро Анатолійович, доктор педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики початкової освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Пріма Раїса Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і методики початкової освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Семенов Олександр Сергійович, доктор педагогічних наук, доцент, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки;

Семенова Наталія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки.

Журнал ухвалено до друку Вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки

20 червня 2024 р., протокол № 8

Науковий журнал «Acta Paedagogica Volynienses»
zareєстровано Рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення
№ 1834 від 21.12.2023 року.

«Acta Paedagogica Volynienses» включено до Переліку наукових фахових видань України
категорії Б у галузі педагогічних наук (спеціальності 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта,
016 – Спеціальна освіта) відповідно до Наказу МОН України
від 29.06.2021 № 735 (додаток 4).

Офіційний сайт видання: www.journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ISSN 2786-4693 (Print)

ISSN 2786-4707 (Online)

1. : Mandrivets, 288 p.

© Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024

УДК 378.14737.017

DOI

Ольга ГОНЧАРУК

доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики початкової освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025
ORCID: 0000-0003-2069-9667

Наталія ІОВХІМЧУК

кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025
ORCID: 0000-0002-4617-3535

Юлія ЛОЗА

здобувачка освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025
ORCID: 0000-0001-8553-0905

Бібліографічний опис статті: Гончарук, О., Іовхімчук, Н., Лоза, Ю. (2024). Підготовка вчителя початкових класів до гуманістичного виховання молодших школярів. *Acta Paedagogica Volynienses*, 4, 65–70, doi:

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ГУМАНІСТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У статті розглядається проблема підготовки вчителя початкових класів до гуманістичного виховання дітей. Актуальність обраного дослідження пояснюється зміною парадигми освіти з технократичної на гуманістичну. Безперечно, якість освітнього процесу в початковій школі перебуває в прямій залежності від професіоналізму вчителя. У цьому контексті готовність педагога до реалізації завдань гуманістичного виховання набуває особливої уваги. Власне на це спрямовані положення концепції Нової української школи.

Методологічним підґрунтям нашого дослідження є взаємозв'язок аксіологічного та особистісно-діяльнісного підходів, що передбачають актуалізацію мотиваційно-ціннісної сфери індивіда та розвиток особистісно-професійних якостей педагога. Ключовим є також філософія гуманізації освіти. Новизною є узагальнення наукових підходів до визначення понять «гуманізм», «гуманістичне виховання», «гуманізація виховного процесу» та визначення головних пріоритетів у підготовці вчителя початкових класів до гуманного виховання учнів. З'ясовано, що заявлена проблема вивчається педагогами, психологами, у зв'язку з морально-етичними цінностями. Узагальнення наукового доробку уможливило з'ясувати змістовну сутність понять «гуманізація», «гуманістичне виховання», «гуманізація виховного процесу» і дійти висновку, що основою гуманістичного виховання є принцип народної педагогіки «Дивись – не забудь, людиною будь!». Розкрито основні пріоритети підготовки вчителя початкових класів до реалізації гуманістичного виховання учнів. Акцентовано, що гуманістичне виховання молодших школярів здійснюється в навчально-пізнавальній та виховній діяльності. Означене вимагає високого професіоналізму вчителя, його педагогічної майстерності. У статті зроблено виважені висновки про значущість досліджуваного аспекту.

Ключові слова: вчитель початкових класів, гуманістичне виховання, педагогічна майстерність, професіоналізм.

Olha HONCHARUK

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor at the Department of Pedagogy and Primary Education, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0003-2069-9667

Nataliia IOVKHIMCHUK

Candidate of Philological Sciences, Senior Lecturer at the Department of Theory and Methods of Primary Education, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0002-4617-3535

Yuliia LOZA

Student, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Avenue, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0001-8553-0905

To cite this article: Honcharuk, O., Iovkhimchuk, N., Loza, Yu. (2024). Pidhotovka vchytelia pochatkovykh klasiv do humanistychnoho vykhovannia molodshykh shkoliariv [Preparing primary school teachers for humanistic education of children]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 4, 65–70, doi:

PREPARING PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR HUMANISTIC EDUCATION OF CHILDREN

The article deals with the problem of preparing primary school teachers for humanistic education of children. The relevance of the chosen research is explained by the change in the paradigm of education from technocratic to humanistic. Undoubtedly, the quality of the educational process in primary school is directly dependent on the professionalism of the teacher. In this context, the teacher's readiness to implement the tasks of humanistic education is of particular importance. This is precisely what the provisions of the New Ukrainian School concept are aimed at.

The methodological basis of our study is the interconnection of axiological and personal-activity approaches, which involve the actualisation of the motivational and value sphere of the individual and the development of the personal and professional qualities of the teacher. The key is also the philosophy of humanisation of education. The novelty is the generalisation of scientific approaches to the definition of the concepts of 'humanism', 'humanistic education', 'humanisation of the educational process' and the identification of the main priorities in the preparation of primary school teachers for the humane education of students. It has been found that the stated problem is studied by teachers and psychologists in connection with moral and ethical values. The generalisation of scientific work has made it possible to clarify the content of the concepts of 'humanisation', 'humanistic education', 'humanisation of the educational process' and to conclude that the basis of humanistic education is the principle of folk pedagogy 'Look - do not forget, be a human being!'. The main priorities of primary school teacher training for the implementation of humanistic education of students are revealed. It is emphasised that the humanistic education of primary schoolchildren is carried out in educational and cognitive and educational activities. This requires high professionalism of the teacher, his/her pedagogical skills. The article draws balanced conclusions about the significance of the studied aspect.

Key words: primary school teacher, humanistic education, pedagogical skills, professionalism.

Актуальність проблеми. З позиції сучасних підходів до підготовки компетентнісного, конкурентоспроможного фахівця неабияке значення має підготовка вчителя початкових класів до гуманістичного виховання молодших школярів. Означена проблема особливо актуальна у контексті підготовки педагога нової генерації.

Безперечно, здатність вчителя здійснювати діяльність в напрямку гуманістичного виховання школярів потребує необхідних знань, умінь, компетентностей, метапрофесійних якостей.

Не зважаючи на велике значення гуманістичних принципів у житті людини, вони ще не

посіли належного місця в системі цінностей молодого покоління. Відомо, що в практиці роботи закладів освіти зберігаються застарілі способи ціннісного ставлення до світу в готовому вигляді, іноді відбувається підміна гуманістичної педагогіки випадковим набором виховних засобів.

Відтак питання підготовки вчителя початкових класів до реалізації гуманістичного виховання є актуальним і потребує подальшого вивчення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема підготовки вчителя початкових класів

до гуманістичного виховання молодших школярів знайшла належне наукове обґрунтування в класичній українській педагогіці (В. Сухомлинський, А. Макаренко) та подальших наукових дослідженнях (М. Євшук, І. Зязюн, Ю. Мальований, А. Сушенко, Л. Вовк, О. Дубанюк, І. Тарасюк, С. Сисоєва, О. Сухомлинська та ін.).

Відомо, що досліджено різні аспекти: методологічні засади гуманізації та гуманітаризації навчання й виховання; гуманізація педагогічних функцій вчителя; різноаспектні форми реалізації гуманістичного виховання в загальноосвітніх закладах; питання підготовки вчителя до гуманістичного виховання молодших школярів тощо.

Не зважаючи на наявний науковий доробок, питання підготовки вчителя початкових класів до гуманістичного виховання в умовах нової української школи потребує детальнішого аналізу.

Метою дослідження є висвітлення пріоритетів у підготовці вчителя початкових класів до гуманістичного виховання молодших школярів в умовах нової української школи.

Виклад основного матеріалу. Чимало сучасних дослідників справедливо відзначають, що проблема гуманізації освіти постала наприкінці ХХ століття і була зумовлена зміною парадигми від технократичної до гуманістичної. Відтак справедливим є підхід до побудови цілісного навчально-виховного процесу на гуманістичних засадах.

На нашу думку, вихідним у підготовці вчителя початкових класів до реалізації гуманістичного виховання треба розглядати готовність його до педагогічної діяльності взагалі.

Послугуємося визначенням В. Іванія та С. Бурчака, які акцентують, що готовність майбутнього вчителя початкової школи – це «складне інтегроване поняття, що передбачає єдність теоретичної, практичної і морально-етичної підготовки майбутнього вчителя» (Ivaniy, Burchak, 2011, p. 44).

Узагальнення різних трактувань дозволяє розуміти готовність майбутнього вчителя початкової школи до професійної діяльності як специфічний стан особистості, наявність сформованих відповідних знань, умінь і навичок та як результат фахової підготовки.

Зазначимо, що гуманістичне виховання молодших школярів здійснюється у двох основних видах діяльності: навчально-пізнавальної та виховної.

Суттєвим відзначаємо особливу роль загальнокультурного розвитку вчителя, щодо його професійної культури. У цьому сенсі цінним є судження І. Бега, який формулюючи законосферу інноваційного виховання, абсолютно справедливо виокремлює «закони духовно значущої дії». Всупереч намірам абсолютизувати силу конкретних знань, учений пропонує підкорити педагогіку навчання й виховання закону оволодіння науковими знаннями в контексті людської культури» (Bekh, 2001, p. 20).

Цей закон працює не лише в сфері шкільного навчання й виховання – він абсолютно обумовлює й плідну професійно-педагогічну підготовку майбутнього вчителя, для якого важливо не тільки засвоїти конкретну суму педагогічних знань, але й зрозуміти їх культурний контекст, усвідомити їх культуротворчу силу. Безперечно, поза культурним контекстом педагогічне знання є дещо формальним і не зможе забезпечити правильну виховну траєкторію педагога.

Вочевидь, належний культурно-особистісний розвиток уможливує глибоке ціннісно-вмотивоване ставлення вчителя до професійних обов'язків, зумовлює адекватне переживання процесів педагогічної діяльності й наполегливий пошук технологічних шляхів розв'язання виховних завдань.

У руслі сучасних концепцій виховання вчитель зобов'язаний спрямувати свої зусилля на постійне вдосконалення рівня особистісної культури. Окрім того, концепція виховання дитини як людини культури (Є. Бондаревська) передбачає формування суб'єктності, яка є ядром особистості дитини, забезпечуючи єдність і міру її наявної майбутньої свободи, гуманності, духовності і життєтворчості. Суттєвою відзначаємо думку О. Савченко, яка на основі аналізу цієї концепції, акцентує на ролі вчителя в перетворенні учня із «об'єкта» в «суб'єкт» освітньої діяльності (Savchenko, 2009, p. 123).

Безперечно, результативність виховної діяльності вчителя абсолютно залежить від розвитку його духовного світу, світоглядної зрілості, гуманістично спрямованої системи ціннісних орієнтацій та переконань, що забезпечують успішну аксіологічну діяльність педагога.

У контексті нашого дослідження правомірним є акцент на вихідних дефініціях: «гуманізм», «гуманістичне виховання», «гуманізація виховного процесу».

Відомо, що в основу гуманістичного виховання покладається принципи гуманізму. На основі аналізу довідкових джерел та наукової літератури трактуємо гуманізм як історично змінювану систему поглядів, яка визнає цінність людини як особистості, її права та свободу, щастя, розвиток і прояв своїх здібностей, яка вважає благо людини критерієм оцінки соціальних інститутів, а принцип рівності, справедливості, людяності бажаною нормою відносин між людьми.

Погоджуємося з думкою Д. Пащенко, що під гуманістичним вихованням варто розуміти «спеціально організований процес цілеспрямованого керування розвитком дитини шляхом створення сприятливих умов для максимально повної позитивної самореалізації вихованця у процесі його співпраці з педагогами, батьками, членами дитячого колективу та спілкування з природою, оточуючим соціумом і культурою» (Pashchenko, 2006, p. 14).

Також підтримуємо міркування Д. Пащенко стосовно того, що кінцевою метою гуманістичного виховання має бути вільна, добропорядна, толерантна людина з розвиненими задатками та національною самосвідомістю, впевнена у своїй можливості повноцінно жити й самореалізуватися в суспільстві через власну працю (Pashchenko, 2006, p. 17).

Наша позиція стосовно гуманізації виховного процесу співпадає з думкою І. Беґа, що це «сучасна науково-практична освітня стратегія, в центрі якої стоїть конкретна особистість, її можливості, індивідуальне і творче самовираження, що стає простором повноцінного життя, інструментом вирішення життєвих проблем і особистісного зростання» (Bekh, 2006, p. 155).

Вищезазначене ми вважаємо ключовим пріоритетом у підготовці вчителя початкових класів до реалізації завдань гуманістичного виховання молодших школярів.

Суттєвим відзначаємо також створення в освітньому закладі умов щодо суб'єктності студентів, середовища гармонійного розвитку для розкриття внутрішнього потенціалу особистості.

Ми переконані, що успішно реалізувати мету гуманістичного виховання зможе педагог, який поєднує мотиваційну, змістово-процесуальну та дієво-оперативну сфери педагогічної діяльності.

Відтак система підготовки вчителя до реалізації завдань гуманістичного виховання включає, передусім, розвиток позитивної мотивації дій,

оволодіння сучасними технологіями, формування високої моральності вчителя, його гуманістичного світогляду, гуманних загальнолюдських якостей, гуманістичного виховання, розвиток педагогічної майстерності як сукупності професійно значущих особистісних рис і якостей.

У цьому контексті, передусім, правомірним видається осмислення майбутнім педагогом цілі і завдань гуманістичного виховання.

Власне на це спрямована вся система підготовки майбутнього вчителя у ЗВО. Зауважимо, що вся робота вчителя з гуманного виховання має базуватися на засадах співпраці всіх учасників освітньо-виховного процесу, де передбачається:

- особистісно-орієнтоване спілкування (задоволення потреби дитини в особистому контакті з педагогом, моральна підтримка, повага до вихованця, визнання його людської гідності, розуміння душевного стану);
- стимулювання позитивних інтелектуальних почуттів, педагогічна підтримка;
- діалог між дітьми та вчителем;
- багатоваріантність, гнучкість форм організації різних видів діяльності;
- надання учням вільного вибору видів діяльності;
- способів поведінки в складних моральних ситуаціях;
- залучення учнів до самоаналізу способів діяльності, спонування до самооцінки, самовдосконалення в різних видах діяльності (Bodnar, 1999, p. 25).

Отже, в цілому орієнтуємо студентів на необхідність створення особистісно орієнтованого освітньо-виховного середовища.

Відповідно, у ЗВО має бути особистісно орієнтоване освітнє середовище, де панує суб'єкт-суб'єктна взаємодія, педагогічне спілкування на засадах гуманізації. При цьому домінантою має бути принцип гуманізму, який у професійній діяльності має забезпечити опору на принцип дитиноцентризму із врахуванням специфіки віку школярів.

При підготовці вчителя зауважуємо, що гуманні відносини формуються у різних видах діяльності: навчально-пізнавальній, суспільній, правовій, трудовій. У названих видах діяльності прояви гуманізму часто співпадають. Це здатність співпрацювати, допомагати у співпраці, співробітництво у досягненні мети діяльності, здатність приймати рішення в суперечливих ситуаціях, дотримуючись толерантності, поваги, уміння вчасно підтримати, допомогти однокласникам, вміння радіти своїм і чужим успіхам.

Наголошуємо, що гуманність, позитивне ставлення до навчання в учнів формуються через засвоєння навчального матеріалу з моральним змістом. Саме з інформації навчального матеріалу школярі черпають знання про моральні якості людини, ціннісні орієнтації.

Учитель повинен усвідомити, що важливим є гуманізація навчання. Тобто створення таких умов, коли поважається людська гідність учня, забезпечується зацікавленість у кінцевих результатах на основі рівноправної співпраці з педагогом. Важливо, щоб кожен учасник освітнього процесу став повноправним суб'єктом діяльності, пізнання й спілкування, вільною самодостатньою особистістю (Leichuk, 2003, p. 257).

Особливу увагу слід звернути на доцільності проведення семінарів, конференцій, круглих столів, релаксаційних хвилинок, психологічних ігор-вправ, зокрема, «Підтримай товариша», технологічних тренінгів.

Цілком умотивованими під час проведення практичних занять при вивченні курсу «Педагогічна майстерність вчителя початкових класів» вважаємо проведення таких конференцій: «Гуманістичні засади педагогіки В. О. Сухомлинського», «Повага до гідності дитини – основа педагогіки О. Макаренка», «Дивись, не забудь – людиною будь» – домінанта народної педагогіки, семінарів, диспутів.

Наприклад, диспут на тему «Гуманний учитель: який він?» дав можливість кожному студентові висловити власну думку щодо складових характеристик гуманного вчителя.

Цікавим є такі семінари: «Культура спілкування гуманного вчителя», «Зміст і манера пред'явлення вимог до учнів». Студентами розроблені проекти «Азбука гуманного вчителя», «Кодекс гуманізму учня», «Людська гідність як самостійна цінність», «Радість хвилюючих переживань», «Маленька людина з крижиною в серці – хто це?».

У межах нашого дослідження актуальним є зосередження уваги на необхідності включення до змісту підготовки майбутнього вчителя початкової школи таких видів діяльності, які моделюють ситуації взаємодії. Відомо, що найбільш ефективним стилем взаємодії вчителя й учнів у контексті педагогіки гуманності є діалогічний.

На підставі наявного досвіду можна говорити про те, що успішно здійснити завдання гуманного виховання зможе вчитель, який особистісну взаємодію перетворює в співробітництво вчителя й учня, тобто забезпечує суб'єкт-суб'єктні стосунки в спільній діяльності.

Ефективними в роботі із студентами на заняттях з курсу «Педагогічна майстерність» є використання таких технологій, як: метод «Кейс-технології», «Коуч-сесія», «Квест».

Використання неігрового методу «Кейс-технології» дозволяє педагогам брати участь у безпосередньому обговоренні ділових ситуацій та завдань, взятих з реальної практики; «Коуч-сесія» – метод інтерактивного спілкування, розвиваюче консультування, дискусія; «Квест-метод» – інтелектуального змагання з елементами рольової гри. Ці методи допомагають майбутнім педагогам проявити свою індивідуальність, сприяють виробленню здатності відкрито висвітлювати власні судження, думки, захищати свою позицію, вдосконалювати комунікативну підсистему власної діяльності, яка реалізується в спілкуванні та взаємодії.

Цикл подібних занять дає змогу сформуванню в майбутніх учителів розуміння суті гуманістичного виховання молодших школярів. Саме на таких заняттях студенти вчаться встановлювати контакти з аудиторією, опановувати засобами впливу на учнів, оволодівати сучасною технологією формування гуманістичних якостей, умінь і навичок реалізації гуманних взаємовідносин учнів.

Залучення студентів до діяльності, наближеної до реальних умов професії, відбувається як під час занять у ЗВО, так і педагогічних практик.

Так, під час проходження практики зосереджується увага студентів на:

- створенні сприятливого психологічного клімату, що забезпечує включення учнів у взаємодію;
- забезпеченні набуття досвіду поведінки в спільній діяльності на уроках та в різних формах колективної діяльності;
- зосередженні уваги на формуванні відносин взаємної довіри, взаємодопомоги, підтримки, умінь колективно працювати;
- включенні школярів у різноманітні форми діяльності з акцентом на дотримання гуманістичної солідарності.

Отож основна мета гуманної педагогіки – всебічний розвиток особистості, що навчається, створення умов для її самореалізації. Тобто, це створення умов, за яких формується людська особистість школяра, забезпечуються гуманні взаємини в системі «вчитель-учень», це побудова взаємин між учнями на основі доброзичливості, милосердя, довіри, співробітництва, вимогливості, поваги. Звертаємо увагу, що взаємини учня й вчителя залежать

від об'єктивності, справедливості, тактовності в оцінці дій та поведінки школяра.

Отже, підготовка вчителя початкових класів до реалізації завдань гуманістичного виховання молодших школярів потребує, передусім, формування в студентів системи якостей, які давали б їм змогу стати активними учасниками гуманістично спрямованих перетворень у суспільстві, усвідомленого ставлення до людини як найвищої цінності. Зазначимо, що підготовка вчителя початкових класів зорієнтована на гуманістичну спрямованість.

Оскільки гуманістичні принципи педагогіки є важливими ціннісними пріоритетами, виникає необхідність зміни стратегічних глобальних цілей освіти, зміщення акценту зі знань спеціаліста на його людські, особистісні якості, що постають як мета і засіб підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Безперечно, забезпечити гуманне виховання може лише гуманно зорієнтований учитель, який не лише розуміє сутність гуманізму, а вміє

виховувати учнів на засадах гуманістичної педагогіки.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, підготовка вчителя початкових класів до реалізації завдань гуманістичного виховання – актуальна, складна й багатаспектна проблема. Гуманізація – ключовий елемент нового педагогічного мислення, що стверджує полісуб'єктну сутність освітньо-виховного процесу. Основною суттю освіти в такому випадку є розвиток особистості. А це означає зміну завдань, що стоять перед учителем. Педагог початкової школи повинен сприяти всіма можливими способами розвитку дитини. Його діяльність має будуватися на засадах поваги, гідності школяра, визначення його суверенітету, створення стосунків довір'я між учителем та учнем. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в детальному аналізі ефективних методик підготовки майбутнього вчителя початкової школи до реалізації завдань гуманістичного виховання молодших школярів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бех І.Д. Виховання особистості: Сходження до духовності. Київ : Либідь, 2006. 272 с
2. Бех І.Д. Формування у дитини почуття цінності іншої людини. толерантності. 2001. 2(16). 231 с.
3. Боднар Л.С. Гуманістичне виховання школярів у педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського. *Педагогіка та психологія*. Харків. 1999. Вип. 10. Ч.1. С.29-35.
4. Іваній В., Бурчак С. Підготовка вчителів початкових класів до розвитку пізнавального інтересу учнів у процесі навчання математики. *Початкова школа*. 2011. №3 (501). С. 43–47.
5. Лейчук А.О. Формування ціннісних основ гуманістичної позиції майбутніх педагогів. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*: зб. наук. пр. Київ-Житомир: вид-во «Волинь». 2003. Кн 2. 368с.
6. Пашенко Д. І. Формування готовності майбутніх учителів початкових класів до гуманістичного виховання учнів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук. «Теорія і методика професійної освіти». Київ. 2006. 37 с.
7. Савченко О. Я. Виховний потенціал початкової освіти : пос. для вчителів і методистів початкового навчання. 2-ге видання., доповн., переробл. К. 2009. 225с.

REFERENCES:

1. Bekh I.D. (2006). *Vykhovannia osobystosti: Skhodzhennia do dukhovnosti*. [Education of the personality: Ascent to spirituality]. Kyiv: Lybid, 272 p. (in Ukrainian).
2. Bekh I.D. (2001). *Formuvannia u dytyny pochuttia tsimnosti inshoi liudyny. tolerantnosti*. [Formation of the child's sense of value of another person. tolerance]. 2(16). 231 p. (in Ukrainian).
3. Bodnar L.S. (1999). *Humanistychnе vykhovannia shkoliariv u pedahohichnii spadshchyni V.O.Sukhomlynskoho*. [Humanistic education of schoolchildren in the pedagogical heritage of V.O. Sukhomlynsky.]. *Pedagogy and psychology*. Kharkiv.. Issue 10, Part 1. P.29-35. (in Ukrainian).
4. Ivanyi V., Burchak S. (2011). *Pidhotovka vchyteliv pochatkovykh klasiv do rozvytku piznavalnoho interesu uchniv u protsesi navchannia matematyky*. [Training of primary school teachers to develop students' cognitive interest in the process of teaching mathematics]. *Primary school*. №3 (501). P. 43-47. (in Ukrainian).
5. Leichuk A.O. (2003). *Formuvannia tsinnisnykh osnov humanistychnoi pozytsii maibutnykh pedahohiv*. [Formation of the value bases of the humanistic position of future teachers]. *Theoretical and methodological problems of upbringing of children and pupils: a collection of scientific articles*. Kyiv-Zhytomyr: Volyn Publishing House. Book 2. 368 p. (in Ukrainian).
6. Pashchenko D.I. (2006.). *Formuvannia hotovnosti maibutnykh uchyteliv pochatkovykh klasiv do humanistychnoho vykhovannia uchniv*. [Formation of future primary school teachers' readiness for humanistic education of pupils]: *PhD thesis for the degree of Doctor of Pedagogical Sciences. "Theory and Methods of Professional Education*. Kyiv. 37 p. (in Ukrainian).
7. Savchenko O. Y. (2009). *Vykhovnyi potentsial pochatkovoї osvity : pos. dlia vchyteliv i metodystiv pochatkovoho navchannia*. [Educational potential of primary education: manual for teachers and methodologists of primary education]. 2nd edition, supplemented, revised. K. 225 p. (in Ukrainian)].

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

Вікторія АТОРІНА

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ3

Тетяна БАКУМЕНКО, Мілена ЯРОСЛАВЦЕВА

SANDPLAY ЯК МЕТОД РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ9

Оксана ДУРМАНЕНКО, Євгенія ДУРМАНЕНКО

КОНФЛІКТОЛОГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ17

Наталія ВОЛІК, Олена ХОМИЧ, Наталія МІХІНА, Ірина МАЗУР

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПЕДАГОГА У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКА23

Олександра ЄМЧИК

ПРОБЛЕМА ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УМОВАХ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ31

Анна ФЕДОРОВИЧ

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСВОЄННЯ ГЕНДЕРНИХ УЯВЛЕНЬ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ37

В'ячеслав ШИНКАРЕНКО, Людмила КЛІМОВА, Ірина МАЗУР,**Наталія МІХІНА, Валентина РУДЕНЬ**

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ43

РОЗДІЛ 2

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Олександр АНТОНЧУК

ТЕХНОЛОГІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО ДИСКУРСУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ49

Ольга БЕРЛАДИН, Віталій ГРАБОВЕЦЬ

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ АНГЛІЦИЗМІВ У СУЧАСНУ УКРАЇНСЬКУ МОВУ: ПРОБЛЕМИ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ55

Алла ВЛАДИМИРОВА

КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОГО ПІСЕННО-ТАНЦЮВАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРУ60

Ольга ГОНЧАРУК, Наталія ІОВХІМЧУК, Юлія ЛОЗА

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ГУМАНІСТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ65

Olha KARAMAN, Natalia FILONOVATHE ROLE OF PROJECT-BASED LEARNING IN SHAPING THE PROFESSIONAL INTERESTS OF 5TH GRADE GYMNASIUM STUDENTS IN UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS71**Зореслава КРИЖАНОВСЬКА, Наум РАДЧУК**

СТАН ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ77

Лілія ОКУНЬКОВА, Світлана ШПЕТНА

ПРОГРЕСИВНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ З ІНТЕГРАЦІЄЮ ЧАТУ GPT84

Світлана РОМАНЮК

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕДІА У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ90

Наталія СІРАНЧУК

ФОРМУВАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ МЕДІАКАБІНЕТУ96

Ярослав СМАЛЬ, Анатолій ВОЛЬЧИНСЬКИЙ, Андрій КОВАЛЬЧУК,

Петро ГЕРАСИМЮК ІНТЕГРАЦІЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ _____	103
Ольга ШЕСТОБУЗ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА _____	109
Оксана ЯСТРУБ, Володимир АНТОНЮК ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ОЦІНЮВАЛЬНО-АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕТНОСТІ _____	114

РОЗДІЛ 3 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА

Тетяна ВІЛЬХОВЧЕНКО ДИНАМІКА РОЗВИТКУ НОВОЇ ТАНЦЮВАЛЬНОЇ МОВИ БАЛЕТНОГО МИСТЕЦТВА УКРАЇНИ ХХ СТОЛІТТЯ _____	120
Тереза КЛИМУС, Марта КОЗАК ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ СПЕКТРУ АУТИЗМУ У ОСВІТНІ ЗАКЛАДИ _____	127
Софія ПОТЮК ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ БАТЬКІВ, ЯКІ МАЮТЬ ДИТИНУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ _____	133
Оксана РАНЮК, Таїсія КОВАЛЬ ІНТЕГРАЦІЯ РИТОРИКИ В СУЧАСНУ СИСТЕМУ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН _____	139

CONTENTS

SECTION 1 PRE-SCHOOL EDUCATION

<i>Viktoriiia ATORINA</i> PREPARATION OF FUTURE EDUCATORS FOR THE AESTHETIC EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN IN THE PROCESS OF STUDYING PRESCHOOL PEDAGOGY	3
<i>Tetiana BAKUMENKO, Milena YAROSLAVTSEVA</i> «SANDPLAY METHOD» AS A METHOD OF DEVELOPING THE CREATIVITY OF PRESCHOOL CHILDREN	9
<i>Oksana BARTKIV, Oxana DURMANENKO, Ewgeniya DURMANENKO</i> CONFLICTOLOGY COMPETENCE OF THE FUTURE TEACHER IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL COMPETENCES	17
<i>Nataliia VOLIK, Olena KHOMYCH, Nataliia MIKHINA, Iryna MAZUR</i> THE ROLE OF THE TEACHER'S EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE FORMATION OF THE SOCIAL AND CIVIL COMPETENCE OF A PRESCHOOL STUDENT	23
<i>Oleksandra YEMCHYK</i> THE PROBLEM OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN TERMS OF ENSURING ACADEMIC INTEGRITY IN THE PROCESS OF PROFESSIONAL TRAINING OF PRESCHOOL EDUCATION SPECIALISTS	31
<i>Anna FEDOROVYCH</i> FEATURES OF THE ACQUISITION OF GENDER CONCEPTS BY PRESCHOOL CHILDREN	37
<i>Vyacheslav SHYNKARENKO, Klimova LYUDMYLA, Iryna MAZUR, Natalia MIKHINA, Valentina RUDEN</i> FORMATION OF THE PROFESSIONAL COMPETENCES OF THE FUTURE EDUCATOR OF THE PRE-SCHOOL EDUCATION INSTITUTION USING INTERACTIVE LEARNING MEANS	43

SECTION 2 PRIMARY EDUCATION

<i>Oleksandr ANTONCHUK</i> TECHNOLOGIES OF PEDAGOGICAL DISCOURSE DURING LEARNING THE UKRAINIAN LANGUAGE	49
<i>Olha BERLADYN, Vitalii HRABOVETS</i> IMPLEMENTATION OF ANGLICISMS INTO MODERN UKRAINIAN LANGUAGE: PROBLEMS, CHALLENGES, AND PROSPECTS	55
<i>Alla VLADIMYROVA</i> CULTURAL ASPECTS OF AESTHETIC EDUCATION OF PRIMARY EDUCATION STUDENTS USING UKRAINIAN SINGING AND DANCE FOLKLORE	60
<i>Olha HONCHARUK, Nataliia IOVKHIMCHUK, Yuliia LOZA</i> PREPARING PRIMARY SCHOOL TEACHERS FOR HUMANISTIC EDUCATION OF CHILDREN	65
<i>Olha KARAMAN, Natalia FILONOVA</i> THE ROLE OF PROJECT-BASED LEARNING IN SHAPING THE PROFESSIONAL INTERESTS OF 5 TH GRADE GYMNASIUM STUDENTS IN UKRAINIAN LANGUAGE LESSONS	71
<i>Zoreslava KRYZHANOVSKA, Naum RADCHUK</i> THE STATE OF MENTAL HEALTH OF STUDENT YOUTH IN TODAY'S CONDITIONS	77
<i>Liliia OKUNKOVA, Svitlana SHPETNA</i> PROGRESSIVE APPROACHES TO TEACHING ENGLISH WITH GPT CHAT INTEGRATION	84
<i>Svetlana ROMANIUK</i> USE OF INTERACTIVE MEDIA TO ENHANCE THE EFFECTIVENESS OF MONOLOGICAL SPEECH FORMATION IN EDUCATION SEEKERS	90
<i>Nataliia SIRANCHUK</i> THE FORMATION OF MONOLOGUE SPEECH OF ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS IN THE CONDITIONS OF THE MEDIA CLASSROOM	96

Yaroslav SMAL, Anatorliy VOLCHYNSKYI, Andriy KOVALCHUK, Petro GERASIMYUK
INTEGRATION OF MULTIMEDIA IN THE EDUCATIONAL PROCESS
OF PRIMARY CLASS STUDENTS103

Olha SHESTOBUZ
FORMATION OF ARTISTIC CULTURE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS
BY MEANS OF VISUAL ARTS.....109

Oksana YASTRUB, Volodymyr ANTONIUK
INNOVATIVE PRACTICES OF TRAINING ASSESSMENT AND ANALYTICAL COMPETENCE
IN FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS114

**SECTION 3
SPECIAL EDUCATION**

Tetiana VILKHOVCHENKO
DYNAMICS OF THE DEVELOPMENT OF THE GENRE STRUCTURE
AND THE NEW DANCE LANGUAGE OF THE BALLET ART OF UKRAINE
IN THE 20TH CENTURY.....120

Tereza KLYMUS, Marta KOZAK
PECULIARITIES OF THE ORGANIZATION OF THE PROCESS OF ADAPTATION OF CHILDREN
WITH AUTISM SPECTRUM DISORDERS IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS127

Sofia POTIUK
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF PSYCHOLOGICAL
AND PEDAGOGICAL SUPPORT FOR PARENTS WHO HAVE A CHILD
WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS133

Oksana RANIUK, Taisia KOVAL
INTEGRATION OF RHETORIC IN THE MODERN SYSTEM OF TEACHING PHILOLOGICAL
DISCIPLINES.....139

НОТАТКИ

ACTA PAEDAGOGICA VOLYNIENSES

Випуск 4

Коректура • Ірина Миколаївна Чудеснова

Комп'ютерна верстка • Наталія Сергіївна Кузнецова

Підписано до друку: 21.06.2024.

Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.

Папір офсет. Цифровий друк. Ум.-друк. арк. 17,44. **Замов. № 0924/624.** Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1

Телефон +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.